

ORADEA-MARE (NAGYVÁRAD)

5 aprilie st. v.

17 aprilie st. n.

Ese în fiecare duminică.

Redacțiunea :

Strada principala 375 a.

Nr. 14.

ANUL XXVIII.

1892.

Prețul pe un an 10 fl.

Pe $\frac{1}{2}$ de an 5 fl.

Pe $\frac{1}{4}$ de an 2 fl. 70 cr.

Pentru România pe an 25 lei.

Rëndunéua și celelalte paseri.

— Din «fabule.»

Rëndunéua cum a vădut în primăveră pe săteni sēmēnēnd cānepa, a chiebat tōte paserile și le spuse lor, că din sēmēnta acēsta va creșce așā materie, dintru care prepādirea paserilor de tot felul de mreji se va impletī, pentru acea, decā își voesc lor binele, cum se vor duce sătenii acasă, tōte cu un cuget și cu o inimă să se impreune și tōtā sēmēnta aceea, spre paguba lor sēmēnatā să o rāschireze și să o mănānce. «Doue folosuri de aicea vom avē; intēiu ne vom sātūrā; a doua, că de aici înainte fără de grige și frică vom viețui.» Paserile incepură ce le venī în cap a vorbi; unele dīserā: Noi ne hrānim cu mușīță, pentru ce să ne chinuim sāpānd pāmēntul! Altele dīserā: Noi māncām gōnge și de tot felul de viermuleți! A treilea spun, că ele și fără de acea au destul lucru pe cap, cuiburi făcēnd, ouānd, pui scoțēnd și hrānindu-i și acumă nu au timp de sāpat și reșchirat.» Apoi după vr'o cāteva dīle, a resārit cānepa și a inverdīt tōte holdele. Iubitōrea de soție rēndunea iarāș sburānd cānd la unele, cānd la altele paseri, se rōgā și le indēmā, ca încai pānā e crudā și slabā și pānā nu s'a imputernicit, să o smulgā. Paserile ca și mai înainte, fiește-care de lucrul ei, nepāsāndu-le ce va urmā, ba încā se aflārā unele, care o batjocorīrā și bine o suduirā, dīcēnd: Nu veđi cap de rēndunea și mintea ei! unde vinī dēnsa să se arate mai cuminte și mai bună decāt celelalte paseri! nu ai tu alt lucru, ci vei să indreptī lumea cu umērul? Dintru atātea paseri cum nu se aflā nici una, fără numai tu, să ne spui ce va fi māne, poimāne și pānā la anul. Iarā decā aūđi rēndunéua acēsta, de care nu și-ar fi adus aminte, se duse la ōmeni și se rugā să-i dea slobozenie să-și facā undeva cuib la casa lor. Aceia îi îngādūrā și ōmenii cu bucurie o cautā, căci nu e vrednicā să facā cuiva vr'un reu și cu atāta la tōți e mai iubitā, pentru căci cu venirea ei vesteșce inceputul iubitei primāveri, cānd privighietōrea cāntā și cāmpul se veseleşce.

Invețăturā.

Luānd sēma, că dela inceputul nēmului omenesc pānā acumă în vremile nōstre tocma acēsta ce ne spune noue fabula, că s'a intēmplat cu rēndunéua, la mulți ōmeni pe cap le-a dat. Nemilostivul și cu nārav reu

Cain urā și pișmuī și ucise pe bunul Avel fratele seu. Dreptul Enoh, încā mai înainte de potop, rugā și sfātuīā pe ōmeni din vremea lui să incete dela reu și nedreptate, decā le este voia, ca la tōți de odatā să nu le resarā dīua cu primejdie! Grāeșce astāđi, grāeșce māne, pānā ce odatā a perit dintre dēnșii.

Iosif cel prea formos, se osteneșce prin pustietate, cāutānd pe frații sei, ducēndu-le de māncare. Abiā îi aflā, iarā aceștia cu el în fāntānā: culcā-te tu aciā, că aciā îți este locul.

Moisi în Egipt incepū a rugā pe cei mai tari decāt nēmul lui să nu le facā atāta nevoe și reu: Cel înholbā acela ochii ca turbat asupra lui. «Cine te-a pus judecātor peste noi: sēu pōte că gāndeșci să me ucīđi și pe mine ca pe Egiptēnul cel'ai ucis nu de mult!» — Aștēptā tu, că-ți voi fierbe papora, te voi opārī eu cu zama, care o voi ferbe pentru tine! Iți voi avē cāștigul. Atuncea Moisi socoti în sine, aicea nu-i de remas! Tu lor lucrī să le fie bine, iar ei ție de cap. Apoi fuga încātro l'au dus ochii.

Făcētorul de bine Socrat dintre tōți grecii mai întelept, infricoșat neprietenilor patriei, infricoșat acelora cari munciā pre ticāloșii cetāteni, cari între sine se gālceviā, infricoșat mai vērtos filosofilor celor mincinoși și apērātorilor credinței deșarte; și mai pre urmă el ēnsuș care a adus întelepciunea între ōmeni, fu osēndit dela cetātenii sei, în vremea bētrānețelor sale să bea otravā! După aceea nu trecūrā doue trei dīle, vai! și iarā vai! Rușine! veniți să-i zidim capiște, să-i rădicām altar! și să-i junghiām o sutā de juninci jertfā sufletului lui celui drept; tōte acestea tārđfu și nu la bună vreme.

Pilat Rēmlean fiind, dīce fericitului Māntuitor: Decā nēmul teu și frații tei te-au dat să fii osāndit la mōrte! Spune ce ai făcut? — Iși spēlā înaintea tuturor mānile sale de sāngele nevinovat; iarā decā strigā tot norodul: luați-l și-l restigniți, — lasā să le fie, că ei vor vedē.

În suta cea trecutā Wolf luminatorul Germaniei, profesor în Haale, dobāndi asprā poruncā impērātescā, ca în 24 de ciasuri să nu se afle în Haale nici în tōtā stāpānirea Prusiei, de-i este voia să mai pōrte capul între umeri. În vremea iernii, cānd erā cel mai cumplit

frig: Muerea gata să nască! nimica aceea nu ajută! Furt! lasă să nască în car mergând.

Pre marele Lessing, și cel mai înțelept în nația sa, într'acestaș chip toți cei aprinși cu râvna mărturisirii legii protestanților propovăduitori și pre sine numiți filosofi și teologi, s'au fost rădicat, când eră la mörte, asupra lui ca ciörole. Și acesta iarăș pentru ce? pentru tragedia (jalnicei întemplieri) lui Natan, intru care au arătat Lessing cea prea înțeleptă purtare de grige a lui Dumneđu intru dreptate. Inse așă a arătat, cât ei toți împreună și să mai fie fost încă pre atăția, nu ar fi putut ca el adeveri: iată pentru ce? Pentru că aceia gândesc, că de nu ar fi ei, totă mărirea lui Dumneđu s'ar prepădi. Nimene nu a căutat mărirea lui Dumneđu cea adevărată precum Isus Hristos; inse el în totă evangelia arată, că totă mărirea despre partea ömenlor cătră Dumneđu intru aceea se cuprinde, să credă intru Dumneđu și să-l iubescă: să viețuască cu dreptate, cu omenie; și spre nemica alta prea bine cuvântatul Fiul și Cuvântul lui Dumneđu nu a strigat, fără numai asupra reuțății, nedreptății și asupra vicleniei cei prefăcute și fătarnice.

Și decă acesta așă a fost dela Adam până astăzi, precum se vede din aceste ce am dis: öre pöte acesta să incete vre odată? Pöte förte lesne și atunci va incetă, de vom lăsă toți dările omenesci la o parte; din care nimica alta nu se naște fără zarva, sfada, gälceva și ura și vom primă curata a lui Hristos Invetätură, din care se naște sfânta pace și cea pre dulce dragostea de obște și totă dreptatea și facerea de bine.

Intre români, precum în Banat, țera Ungurască, Ardeal, țera Românăscă, Moldavia și în Bucovina, pretindenea se află ömeni avuți, au bărbăție și sânt iubitori de străini, bărbăți ageri, de cinste, spre bine aplecați și sănătoși, adică cu cea de comun înțelegere omenescă dăruiti; și lângă aceea iubitori de ostenelă. Și ori unde se și află de se uresc între sine în vecinătate, pricina cea mai mare de acolo vine, că unii sânt de legea grecască unită, iară alții de legea grecască neunită. Cei dinteu numesc pe ai doilea neuniți, iar ai doilea pe cei dinteu uniți. Iară numele cel cinstit, frățesc și sfânt, creștini, fiește-carele pentru sine îl ține și acesta e între români cei pre la orașe, cari au gustat puținea invetätură, arsenicum, aceștia sânt vulpile școlei și jumătate invetați fiind, strigă: Vedil mănca carne în post! el e unit, (și nu șcie că unitul postesc mai bine decăt noi) și rad barbele impregiur ca uniții! audți câte pe unul; și el socoteșce, că totă sfințenia în post și în barbă se cuprinde, macar că preoții uniți de obște sânt cu barbă și postesc. Să punem noue înainte, ce dulcătă și fericire ar fi, a vedé așă mare numer de români că se iubesc ca frații și se omenesc! Noi vedem cu ochii mila purtării de grige cei vecinice; că stăpânirea turcului scade și se imputinează; iară cea creștinescă de töte părțile creșce și se înalță.

Țera Românăscă și Moldova cu totul se va scăpă cu vreme de turci; inse de nu va incepe norodul în pământurile acestea a scutură de pre sine credința deșertă și nu va desrădăcină cea bătrână și de demult de Dumneđu uriciösă vrajbă pentră lege, ei önsuși își vor fi lor turci și muncitori. Iară decă nu vor fi episcopii, preoții și boerii între dënșii cu invetätură și cu fapte bune împodobiți, cei mai aleși în nație, și adeverați credincioși fii ai moștenirii séu patriei; libertatea aceea le va fi lor spre stricăciune, uriciune și înderätnicirea moralului; și decă se preface acesta în obicei și apucă putere, atunci și invetätura se otrăveșce, se resvrăteșce, se pângăreșce și se face rea și mai vätămätöre popo-

rului, decăt prostietatea, mojiția și barbaria, inse acesta nu va fi, decă se vor întrebuintă aceste mijlociri, adică să se dea tinerilor coconi, cari se mărginesc séu spre slujba bisericescă séu spre cea cetätenescă, invetätura, care pre Duhul cel curat al evangheliei și a invetäturii morale e întemeiată. Fiește-carele, numai de va voi, lesne pöte vedé și cunöșce, că eu acesta nu din patimă, nu din uriciune cătră biserica grecască nici cătră cea lätinescă vorbesc, ci din dragostea cătră Dumneđu meu, cătră adevêrul evangheliei și cătră prea iubita nația mea. Au nu amu avé mai multă deșteptare, de s'ar fi mănăt înainte istoria lui Milos, precum dela aurita retorică românăscă, gramatică nemțescă pentru limba românăscă, decăt din mineele cele mari care mai în cești ani se tipăriră pre române, fără de care de atâtea vécuri de ani putură să fie pravoslavnicile nöstre biserici? care și acum mai multă vreme mai prin töte bisericile zac închise? Nici nu se vedé a fi date pentru alta la tipar, fără numai pentru urita dobândă, mai vertos a unuia, cu a căruia cheltuială s'a și dat la tipar. Adevêrat, că aceste cărți sânt sfinte, de călugării cei grecești pentru mănăstirile sale făcute, cari nu au alt lucru, fără să mănance, să bea, și să cânte. Ba pentru aceste din urmă cufundându-se cu totul Grecii își pierdură împêrătfa și puțin de nu ajunseră ca jidovii.

Vedem la noi că nu prea merg ömenii să asculte cetania și cântarea mineelor; mai cu bucurie și mai eu mare folos ar ascultă ei o predică înțeleptă, care obicei de a spune predică în biserică, precum eră în zilele sfinților părinți, Vasilie cel mare, Grigorie Bogoslov și Ioan Zlatoust și ceialaltți, cari nu au umblat cu minee de cele mari, ci cu nevointă spunea invetäturi morali-cești norodului séu.

Acestea sânt mijlociri adevêrate de a aduce pre ömeni la cunoșcința de Dumneđu; prin predicăția unui luminat preot se îmbunătățesc și se luminează ömenii. Acesta mod Hristos Mântuitorul nostru, sfinții apostoli și toți dascalii bisericei au întrebuintat; iară nu prin cele ce am dis mai sus.

Unii din strămoșii nostri au primit credința creștinescă din gura Apostolilor Petru și Pavel la Roma, și în zilele lui Traian împêrat s'au adus aicea în Dacia, în Banat, în Ardeal, în țera Românăscă și în Moldova. O credință ca cea carea fu primită din rostul mai-marilor Apostolilor nu putea să nu fie prea curată și de tot felul de smintele scutită. Ci supuind canonul 28 al soborului dela Halkidou pre români patriarcului grecesc dela Tarigrad, și cu vreme intră și la greci în locul șciințelor intunerecul și cu dënsul multe credinți deșarte. Deci la 900 de ani după Hristos primind sêrbii credința creștinescă și despre o parte priimind împreună și dela greci multe deșertăciuni; despre alta parte mai adaugënd și ei cu mai multe din firea lor, care cu multe feluri de meșteșuguri imprumutându-le aicea în Banat noue românilor, ca celor ce sântem supuși episcopilor sêrbești, iată că orbecăm și noi ca și sêrbii

Să cunöșcem odată orbecările, intru care ne aflăm, ca să-mi spună mie cineva dela venirea nöstră în Dacia și supunerea subt greceșcii episcopi, după aceea sêrbecilor, cari la 900 de ani au primit legea, cât véc s'a petrecut, ce nu s'a putut scorni și adaogă și apoi scriind grecii și tipărint moscalii, noi să credem? Noi să ne judecăm pre noi și să nu fim gata și iuți pre alții a-i osândi; să cetim cu mare luare de sémă Prea sfânta și dumneđeșca evanghelie a lui Hristos și vom află aceste cuvinte: «Nu judecați, ca să nu fiți osendiți!» Și acesta va să dică: Nu uriti, nici goniți pre alții, decă voiti să nu

fiți urâți și gonțiți, binecuvântați și faceți bine, decât voiți să fiți binecuvântați și iubiți! Aveți pacea mea și dragostea mea, decât voiți a fi ucenicii și frații mei, căci care ascultă cuvintele mele și care face voia Celuia ce m'a trimis pre mine, acela e fratele, sora și maica mea!

Iată, iubiților frați, creștinetea, iată pravoslavia! Buna credință și împreunare!

Nu e acia grec, nici latin, unit și neunit. Să fim noi românii toți una drepti și adevărați creștini și credincioși supuși ai împăratului; apoi vom fi aicea pre pământ, încât va fi cu putință, buni norocoși și după aceea in veci fericiți!

DIMITRIE CICHINDEAL.

Ecourile nopței.

Anima-mi ce se îmbetă
 Bată,
 Bată căci băt de amor,
 Mor.

Pe brațu-mi iată se înclină
 Liua,
 Vițeța să-mi cêră i-aș da,
 .. Da!

Afară e nori, furtună,
 Tună!
 In casă pace și trai,
 Rai!

Cu buzele 'n foc brunite,
 Unite.
 Nu mai formăm amândoi,
 Doi!

La șerpi de flacări, plăvițe
 Vițe
 Din përu-i m'ard, me omor
 Mor!

Mor, dar âncai o să plângă
 Lângă
 Piatra sub care-oi zăcea
 Ea!

Ah, jalca mea e adâncă,
 Încă
 N'am viețuit, și disper,
 Pier!

Dar ea, sărutări o mie
 Mie
 Îmi dă, ș-astfel redeviu
 Viu!...

Atunci privirea-mi revêrsă,
 Arsă
 'cerei pojar,
 Jar!

ntunecată
 Cată
 rintre nori umblând,
 Blând!

Și 'n nori când dênșă dispăre,
 Pare
 In umbră sînu-i rosalb,
 Alb!

Fiori-atunci me petrece,
 Rece
 Prin piept ca un ascuțit
 Cuțit.

Că 'n lume asemênare
 N'are
 Dând lunei ocol împregiur,
 Giur.

Sprincene vine să se 'mbine
 Bine,
 Umbrind pe feți de ninsori
 Nori.

Chipu-i intr'una. plăccre,
 Cere
 Dulcele vorbe-i ce 'ncântă
 Cântă.

Adio țile amare!...
 Mare
 Făcû fericirea mea
 Ea!

Acel ce-amorul desminte
 Minte!
 La noi cu farmeci devine
 Vine!

Amorul crețut o poveste
 Este
 Iată-l in inima-mi chiar
 Iar!

AL. MACEDONSKY.

MARTIRĂ!

— Dramă in 5 acte, de Adolphe d'Eunery și Edmond Tarbe. —
(Urmare.)

Scena VII.

Acciași, Palmieri.

Roger. Palmieri!

Palmieri. (Ducesei.) Totul e pregătit; vom plecâ ađi când vei vol.

Roger. Nu mai puteți plecâ dle; nici dta, nici dna ducesa.

Palmieri. (Surorii sale.) Cum?

Ducesa. Da, e prea adevêrat. *(Incet.)* Partida s'a inceput; acum să ne silim a o câștigâ.

Palmieri. (Incet.) Și vom câștigâ-o!

Roger. Dna, sora dtale, spune că dta, dle, ai desco-perit o taină ce interesêză in cel mai inalt punct onôrea mea.

Palmieri. Eu... dai-mi voe... eu...

Roger. Nici o codire, dle; gândeșce că aici e o chestie de viețâ sêu de môrte.

Palmieri. Dar, dle...

Roger. E adevărat că dta ai fi în stare să dovedești că dna de Moray, trădând datoriile-i cele mai sfinte, me înșelă, me desonorază?

Palmieri. Poți dta să-ți inchipui că un om din societatea bună, ar pute să se facă denunțatorul unei femei?

Ducesa. Eu am spus totul; poți să vorbești.

Roger. În sfârșit, vorbește odată.

Palmieri. Ei bine, ce-o fi fie, — dar e adevărat, dle conte, — o mărturisesc, — tot ce v'a spus sora mea: Dna de Moray...

Roger. Doveđi, dle, doveđi!

Palmieri. Doveđile... le voi pune mâni sub ochii dtale.

Roger. Mâni?... fief

Scena VIII.

Aceiași, Laurence, ținând în mâni o scrisore pe care o cetește.

Roger. Ea!

Laurence. (Ridicând ochii.) A! te căutam, scumpul meu, spre a-ți împărtăși bucuria mea.

Roger. (Silindu-se a fi liniștit.) Ce s'au întâmplat?

Laurence. Scrisoarea... scrisoarea ce-o așteptam dela draguța noastră Pauletă.

Roger. Și ce ți-ai spus?

Laurence. (Cu bucurie.) Fiica noastră își redobândește puterile vădând cu ochii; doctorul în curând îi va îngădui să vie în Franța, împreună cu sora dtale; în sfârșit, ve voi avé pe amândoi la un loc... aici, lângă mine. Ah! ce fericire! ce bucurie!

Ducesa. (Incet lui Palmieri.) Meșteră actriță trebuie să fie — de va fi adevărat tot ce mi-ai spus!

Palmieri. (Incet.) E prea adevărat!

Roger. (Lui Palmieri, arătând pe Laurence.) Și dta mai stăruiești încă în acea îngrozitoare acuzare?

Palmieri. (Incet.) Sânt silit s'o țin, dlc. Mâni vei avé doveđile.

Roger. (Incet.) Și, de me vei fi înșelat, — mâni te voi ucide.

Actul II.

Un salon, ușă la dreapta și la stânga. Ușă mare în fund. La dreapta un cămin cu foc; la stânga o ferestă.

Scena I.

Francisc, Palmieri.

Francisc. (Cu urechea lipită la ușa din dreapta.) E fratele și cu sora!... Cei doi neapolitani stau închiși acolo de mai bine de-o jumătate de cias. Ce dracu mai pun la cale amândoi?... *(Se pune iar să asculte.)* Aha!.. vorbesc italienește... îndrăciții! Negreșit că vorbesc să nu-i înțelegă nimene ce gânduri au... *(Iar se pune la ascultat.)*

Palmieri. (Desciđend ușa și lovindu-se cu Francisc.) Eil ce făceai tu aici?

Francisc. Eu?... inse... grigiam pe aici, dle, îmi făceam slujba mea.

Palmieri. Pentru a-ți face slujba te lipești așa de tare de ușă?

Francisc. Si signor!

Palmieri. (Aparte.) Șcie italieneșcel!... drace!... Și ne ascultă, sânt sigur... *(Tare.)* Ian spune-mi, de mult esti în odaia asta?

Francisc. Nu, dle, de vr'un sfert de cias cel mult!

Palmieri. (Aparte.) Un sfert de cias! a putut dar auđi destule lucruri... Și vorbiam despre trecutul nostru... Trebuie cu ori-ce preț să fac pe omul acesta să nu spuie nimărui ce-a auđit. *(Tare.)* Francisc!

Francisc. Dle...

Palmieri. Tu pari a fi băet priceput.

Francisc. O dle, sânteti prea bun...

Palmieri. Cred că nu-i fi o móră stricată?

Francisc. O dle, — pe cât se póte, sânt totdeuna...

Palmieri. Trebuie să-ți ții limba cât vei pute mai bine. *(Îi dă bani.)* Iaca, ține.

Francisc. Atâția banii!

Palmieri. Aceștia sânt numai o arvonă.

Francisc. O arvonă!

Palmieri. Înțelegi, — că te voi pute plăti după cum ți se cuvine, numai după ce voi avé doveđi bune.

Francisc. Înțeleg de minune.

Palmieri. Dcă-mi vei dovedí că pot avé totă increderea în tine îți voi da oricât vei voi.

Francisc. Sânt al dvóstre cu trup și suflet.

Palmieri. Bine; me incred! *(Ese.)*

Francisc. (Privind banii.) N'am auđit macar un cuvânt din tot ce au vorbit, și el îmi dă de ce napolioni, ca să nu spun la nime... Da șcii că banii aceștia is prea ușor câștigați! Ș-apoi, chiar dca'ăș fi auđit, tot n'aș fi înțeles nimica, Si signor... Iată tot ce șciú din limba italianescă!... Sora a remas în salon. Óre-i tot singură, séu că dl conte a venit la dânsa? *(Se pune iar să asculte.)*

Scena II.

Francisc, Maltar.

Francisc. N'aud nimic... de sigur că italianca-i singură... Ah! mi se pare că... *(Maltar vine din fund, apucă de ureche pe Francisc, și-l aduce în fața scenei.)* Ai! dle Maltar! Iasă-mi urechea că mi-o desbîrni!

Maltar. Ce făceai acolo?

Francisc. Dcă ți-aș spune că nu ascultam la ușa asta, póte că nu mai crede dle Maltar...

Maltar. Ce-i drept, că nu te-aș crede!

Francisc. Și-i face fórt bine. Da, asá-i! Ascultam, dar ȝ-o jur că fără nici un scop reu. Sânt curios, ce-i dreptul, dar nu sânt în stare să fac vre un reu acelora pe cari îi slujesc; căci sânt un om cum se cade...

Maltar. Ce spui?

Francisc. Pot să ȝ-o dovedesc chiar acum.

Maltar. Cum?

Francisc. Ț-am spus cum mi se par mie casele în care slujesc...

Maltar. Dal ȝi se par... un fel de teatru la care privești fără să plătești.

Francisc. Ei bine, dle Maltar, — mie unul mi se pare că aici, în casa asta, — incede a se incurcă o dramă îndrăciată. Ce mai atâta vorbă: eu cred că se urzește ceva în potruva stăpânilor noștri.

Maltar. Ce? au ei vr'un dușman?

Francisc. Sst! — au doi chiar, după cum cred; dl Palmieri și cu sora lui!

Maltar. Și de pe ce bănuiești tu?

Francisc. Dl Palmieri m'a surprins mai diniórea, întocmai ca și dta, ascultând la ușa acésta, — și în loc să me mustre, bănuind negreșit că am auđit ce vorbiá el cu dna ducesa de San-Luca...

Maltar. Ț-a dat banii aceștia ca să nu spui la niminea.

D u p ä b a l .

Francisc. Uite-il! Și aceștia, mi-a țin el, nu e decât o arvonă.

Maltar. Și ce gândia-i să faci?

Francisc. Mai întâi de toate să păstrez cu sfințenie bănișorii, — și apoi, să-mi țin cu mai mare sfințenie făgăduința de a nu spune nimăruie ce au țin ei, — ceea ce-mi va fi foarte ușor... căci n'am înțeles un singur cuvânt din totă vorbirea lor.

Roger. (Intrând din stânga.) Dă de știre dnei de San-Lucca, că m'am înturnat.

Francisc. Indată, dle conte.

Scena III.

Roger, apoi *Gorgona.*

Roger. Astăzi, mi-au țin ei, astăzi îmi vor da dovă trădării Laurencei! Ard de nerăbdare, — și totodată me îngrozesc de ceea ce mi-ar pute spune ei. Totuși îi aștept... Vie dar! (*Gorgonei ce intră.*) Dta! — Ei bine, dovedile ce mi-ai făgăduit?

Gorgona. Peste un minut le vei avea. (*Se apropie de ferăstră.*)

Roger. Ce faci acolo?

Gorgona. Aștept semnul prin care frate-meu îmi va vesti sosirea celui ce aduce dovedile.

Roger. Și cine e acela?

Gorgona. Privește, — căci tocmai vine. (*Se duce și sună.*)

Roger. Dl Muller, juvaerghiul familiei noastre! Ce amestec are el? — Și pentru ce ai sunat?

Gorgona. Pentru ca să spui unei slugi, să poftescă aici pe dl Muller, înainte de a intra la dna de Moray.

Francisc. (Intrând.) Dl conte a sunat?

Gorgona. (Incet.) Poruncește-i degrabă.

Roger. Roga pe dl Muller să vie până aici. (*Francisc ese.*) Ei, și-apoi?

Gorgona. Întrebă-l ce caută aici. El va găsi negreșit vre-un pretext, — dar, în realitate, juvaerghiul familiei dtaie, aduce 100,000 fr. femeii dtaie, care ș-a amanetat toate juvaerurile pentru a pute plăti cu acești bani scrisorile ce altădată a avut nesocotința de a i le scrie.

Roger. (Cu tărie.) Laurence! Haidedel! Voi respăți în curând, și după cum se cade, o atare calomnie.

Gorgona. Ți mai bine o atare trădare mișelăscă!

Scena IV.

Aceiași, dl Muller, intrând prin fund.

Muller. Dl conte mi-a făcut onoarea de a me chema?

Roger. (Cu codire.) Da, dle, da, voiam... doriam...

Gorgona. (Incet.) Dar fii mai liniștit.

Roger. (Liniștindu-se.) Doresc să știu, dle Muller, ce motiv te aduce aici?

Muller. (Esitând.) Am venit... dle conte, pentru niște reparațiuni la colieturile dnei contese.

Gorgona. (Incet.) Acesta-i pretextul; cerei să-ți spue adevărul!

Roger. Răspunde-mi curat, te rog... Trebuie să fi observat scumpul meu dn Muller, că eu sunt cam mișcat; și asta-i tocmai din pricină, că în momentul sosirii dtaie chiar, dna mi-a destăinuit ceva, de dta insedar vei căuta să-mi ascunzi.

Muller. Dle conte...

Roger. Vorbește-mi fără sfielă. Cunosc totă această afacere tainică. (*Arătând pe Gorgona.*) Dna ducesă, care e amică intimă a dnei de Moray, m'a înștiințat, ca contesa, pentru a pute îndeplini nenumăratele-i proiecte de binefacere, a amanetat prin dta o parte din juvaerurile

familiei sale... pentru o sumă de 100,000 fr... Nu-i așa de le Muller?...

Muller. Dle conte...

Roger. Răspunde, așa e?

Muller. De ore-ce sînteti așa de bine informat, dle conte, — e drept, că așa e...

Roger. (Aparte, cu durere.) Așă!

Muller. Dna de Moray, ce-i dreptul, mi-a cerut 100,000 fr. ce trebuia să-i dau astăzi; dar, banii ce speram să-i primesc, nu mi-a sosit încă, — și veniam să înștiințez pe dna contesă.

Roger. (Constrîns.) N'o mai înștiință, dle Muller, — asta ar pute să tulbure... binefăcătoarele ei combinații... Nu voi să i se pue vr'o pedecă... Și, tocmai îmi vine o idee minunată... Nu-i așa că ai diamantele la dta?

Muller. Da, dle conte.

Roger. La dta?

Muller. Le-am adus, crezînd că pôte, dna de Moray, neavîndu-și banii astăzi, ș-ar pute schimbă ideea, s'ar adresă la vr'o altă persoană.

Roger. Atunci, cu atîta mai bine; îmi vei înapoi mie juvaerurile și eu îți voi da banii, ce-i vei duce femeii mele; fără să-i spui inse de unde i-ai primit, bine înțeles. Binefacerile ei nu vor fi astfel de loc tulburate... și nici diamantele familiei nu vor eși din casa noastră.

Muller. Prea bine, dle conte.

Roger. Așteptă-me în cabinetul de alături, și-ți voi aduce îndată toți banii... Nici un cuvînt inse, nimăruie, din toate cele ce s'au petrecut între noi.

Muller. Incredeti-ve în mine, dle conte. (*Salută și ese.*)

Scena V.

Roger, *Gorgona.*

Roger. (Cu putere.) Eră adevărat! Ea me înșelă, me trădă! Și pe cînd eu me siliam să înăduș amorul meu, pe cînd me lăpădam de acest amor, cînd mințiam condus de o virtute idiotă, — mințiam și ea, din partea ei, condusă inse de o desfrînare criminală!

Gorgona. Liniștește-te, în numele cerului!

Roger. (Rece.) Și cum se numește complicele seu?

Gorgona. Eu... nu-l cunosc.

Roger. Și în ce loc va trebui să-i ducă banii aceștia?

Gorgona. Iar nu știu; ceea ce știu este, numai, că mâni ea îi va da banii aceștia pentru a-și recăpăta scrisorile.

Roger. Va trebui să tac dar până atunci, nădușind în sufletul meu furia și resbunarea mea; dar mâni voi fi hotărît, neînduplecat, — voi spionă fiecare pas al ei... Până atunci dta vei păstră secretul.

Gorgona. (Aprîpe să iasă.) Ț-o făgăduesc. Ești foarte nenorocit, amicul meu... La revedere.

Roger. La revedere. (*Gorgona ese în dreapta.*)

(Va urmă.)

N. A. BOGDAN.

M a c s i m e.

Ridiculul e caracteristica omenirii.

Femeile cînd iubesc, plîng; cînd sînt înșelate se infurie și cînd le desmergi oftază; inse decă le părăsești, le face odată toate aceste și la urmă încep să ridă.

GR. MARUNTEANU.

Stéua mea!

Aveam și eu pe cer o stea
Cu razele de aur;
Și simțiam că 'n lumea mea ieră
Al traiului tezur.

Aveam și eu pe cer o stea
Cu discul plin de foc
Și când priviam la discul ei
Șcieam de om noroc.

Aveam, dar astăzi ea s'a stins
Și cerul luminos,
Me îngrozesc când îl zăresc
Așa de 'ntunecos.

ELISA MUSTEA.

Turbarea

— Conferența dlui dr. V. Babeș. —

Un séra de 25 martie, dl dr. Babeș și-a terminat seria de conferențe asupra microbilor, vorbind despre turbare.

Dl dr. Babeș spune, că după toate cercetările făcute până acum nu se cunoșce microbul care produce turbarea. Este bine încredințat că un microb produce această bôlă, care este pôte cea mai durerôsă din toate bôlele infectioșe. Dl dr. Babeș își esplică că specia asta de microbi nu sémână cu microbii celorlalte bôle infectioșe, că pôte sânt de un organism mai superior și probabil că se confundă cu celulele, care după esplicația dsale, cu proecțiunea microscopului electric, arată cum introducându-se ceva strein în creer, séu aiurea, celulele se strîng impregiurul dușmanului, formând garda care nu-l lasă să iasă afară. Turbarea provine de ordinar din mușcarea cânilor. În a doua linie vin lupii, vulpile, pisicile, etc. Obrazul, este partea cea mai primejdiosă și mai întotdeauna omul móre când este mușcat de obraz. Cu cât mușcătura este mai aprôpe de creer, cu atâta este mai primejdiosă. Mulți ômeni mușcați la picioré au scăpat.

Din casurile de turbare presintate la Institutul de bacteriologie în anul trecut, au fost 1.300 ômeni mușcați de câni turbați, 128 de lupi turbați și numai vre-o opt casuri cauzate de pisici turbate.

Dr. Babeș începe să arate simptomele turbărei, căci sânt și alte bôle care au asemănări cu turbarea, dar care nu sânt datorite microbului turbărei, ci unui părăsit pe care ni-l arată de o mărime estraordinară prin proecțiunea microscopului electric.

Face tabloul unui câne turbat. Se pare abătut, trist, îi slăbesc membrele de dinapoi, treptat, treptat, îi slăbeșce tot corpul; nu pôte ținea gura închisă, îi curge bale; nu mânâncă, e forte iritabil, mușcă pe toți; fuge în direcții drepte distanțe mari fără nici un rost; când se întorče e obosit și murdar. Câte odată pare că-și revine în fire, mânâncă ceva, dar apoi cade mort. Se mai observă la câni un urlat particular, un lătrat neobișnuit. Alte ori s'a vădut câni cari produceau un fel de tuse ce sémână cu inecarea și unii ômeni creșdend că s'au înecat, au băgat mâna să le scôtă osul presupus. Inse câni erau turbați și au turbat și ei.

Face apoi tabloul ômenilor turbați, care este asemănător cu al cânelui. Se vèd la unii ômeni niște furii trecătore, care sémână cu turbarea, dar care nu trebuiesc confundate cu această bôlă.

Dr. Babeș se ocupă pe larg despre măsurile ce trebuiesc luate contra turbărei. Statul ar trebui să ia măsuri absolute. În Germania, unde este o poporație de aprôpe 50 de milioane nu se aude de casuri de turbare, din cauză că acolo statul a intervenit și a pus o tacsă asupra cânilor cari sânt marcați, iar câni vagabonți sânt stérpiți.

Numai grație acestor riguroșe măsuri, s'a ajuns ca acolo turbarea să fie necunoscută, iar la noi din cauza unei considerațiuni particulare pentru câni să se producă casuri atât de numeroșe de turbare. Ar trebui ca statul numai decât să intervină și decă nu, să-l silim noi, cetățenii, să impue un asemenea imposit pentru iubitorii de câni. Altfel casurile de turbare se înmulțesc grozav.

Dr. Babeș abordază apoi tratamentul și arată metoda lui Pasteur care constă în o vaccinare făcută cu măduvă de animale atinse de turbare. Dar procedeul și tratamentul lui Pasteur sânt incomplete. Decă turbarea se declară a doua și după vaccinare, tratamentul lui Pasteur nu pôte face nimic, așa că omul este pierdut.

Tratamentul drului Babeș, pe care dsa l'a descoperit anul trecut cu niște ômeni veniți din Viena și Pesta și care erau condamnați de drii de acolo, — constă în inocularea cu sânge dela animale vaccinate, séu dela ômeni, refractari la turbare. Tratamentul a reușit pe deplin. Dr. Koch a aplicat procedeul și la difterita și a reușit.

Cum vedem, dr. Babeș a făcut o mare descoperire, apreciată de toate celebritățile medicale din lume. Microbul turbărei a fost invins. Un dușman microbial mai puțin.

E. D.

La toate e o margine; cine trece peste margine, chiar în bine, de multe ori se căieșce.

*

Nu uită nici-odată că alții așteptă dela tine ceva iar tu n'ai ce așteptă dela alții.

*

Când dai numele unui copil, trebuie să te gândești la femeia care are să-l pronunțe într'o și.

*

Pêrul alb e frumusețea bătrâneței, cum zăpada e, frumusețea iernei.

*

Amorul e un sentiment gelos și tiranic: nu este satisfăcut decât când obiectul iubit îi sacrifică toate gusurile și toate pasiunile sale.

*

Femeia delicată se indignază decă e iubită pentru frumusețea sa; ea vré să fie îndrăgostită pentru inteligența ei.

*

Fetele, de obicei, atunci știu că au inimă, când deja nu mai e a lor.

*

Lumea judecă după rezultate; ea nu vré să șcie cum ajunge cineva la ele.

*

Cine șcie să-și facă socotelile mai dinainte, nu găseșce mai pe urmă lipsuri în pungă.

SALON.

Recepțiunea dlui Iosif Vulcan în Academia Română.

La 29 martie (10 aprilie) în duminica Floriilor Academia Română din București a ținut ședință publică solemnă pentru recepțiunea dlui Iosif Vulcan, carele în anul trecut a fost ales membru ordinar al Academiei.

Ședința a fost presidiată de dl B. P. Hașdău, au asistat toți membri ordinari, dimpreună cu mai mulți membri corespondenți și lume multă care a umplut totă sala.

Președintele dând cuvântul recipiendarului, acesta a început astfel:

Domnule președinte,
Domnilor colegi,

N'avem încă o istorie sistematică și critică a literaturii noastre. Nu putem avea, căci nu sunt încă adunate toate documentele, pe al căror temei să se scrie. Adunarea documentelor intimpină multe pedeci, căci în cursul vécurilor ele s'au resfirat în câte părți a lumii; deci trebuie nunumai o muncă uriașă, ci mai cu sémă timp îndelung spre a le pute strînge la un loc.

Academia Română ș-a îndreptat direcțiunea de frunte a activității sale, pentru ca să adune documentele noastre istorice și literare. Stăruințele sale au produs o colecțiune bogată și foarte prețioasă; dar mai sunt multe lacune de întregit, de aceea trebuie să urmăim mai departe, adunând toți din toate părțile ce pare interesant și de valoare pentru clarificarea idiomului nostru național.

Conformându-ne indatoririi statutelor Academiei noastre, care ordonă ca nou alesul membru să-și ocupe locul prin discurs de recepțiune, m'am cređut dator să urmez direcțiunea stabilită și să vin cu niște documente încă nescóse la lumină, care revérsă óreș-care lumină asupra unei epoce și asupra unui bărbat, care în epoca aceea a avut un rol de frunte în desvoltarea istoriei noastre naționale și culturale-literare tocmai în părțile acelea, de unde mi s'a făcut marea onóre d'a fi poftit între dvóstre.

Dimitrie Cichindeal, bărbatul despre care mi-am propus a vorbi, este o figură marcantă în istoria literaturii noastre. Numele lui a devenit cunoscut și chiar nemuritor prin «fabulele» ce a publicat. Se știe, că acelea au stérnit un succes covérșitor, că i-a produs glorie și în urmă prigoniri și suferințe: dar n'avem încă biografia lui completă, care să ne înfățișeze toate fazele vieții sale sdruncinate, peripețiile sufletului seu nedumerit, stăruințele sale pentru deșteptarea neamului seu, mișcările conduse de densusul pentru respândirea culturii naționale, cumplitele pedeci și inverșunatele persecuțiuni ce-a îndurat, și aprópe desperatele dar neobositele lupte ce a susținut neclintit, triumfurile ce auneori a serbat și lacrimile ce n sferșit a vérsat.

Scopul meu este s'aduc la cunoșcînță câteva date, menite și ele a contribui la completarea biografiei lui; date care se ntemeieáz pe acte autentice și anume pe corespondența lui cu episcopul Orăđii-mari Samuil Vulcan, unul din bărbații noștri de frunte ai acelei epoce, care a adăpostit și pe George Șincai și a fost un ager spriginitor al tuturor stăruințelor culturale române, cu care și Cichindeal a avut cele mai intime legături!

Corespondența acésta, dimpreună cu alte multe documente prețioase relative la renașcerea noastră literară, se află în archiva episcopescă gr. c. română din Oradea-mare. Și aci s'unt dator s'aduc multumirile mele Preosf. Sale părintelui episcop actual Mihail Pavel, pentru liberalitatea cu care mi-a pus la dispoziție archiva; precum și dlui Teodor Roșiu, emerit profesor gimnasial de Beins, care mi-a dat mâna de ajutor la căutarea și la decopiarea documentelor, dintre care mai nainte găsise câteva și dl Nicolae Densușian.

După aceste ș-a cetit studiul asupra lui Dimitrie Cichindeal, pe care îl vom publică mai târđu în tot cuvîntul seu.

Apoi ședința s'a suspendat pe dece minute, după care a luat cuvântul dl V. A. Urechia și a început astfel:

Domnilor colegi!

Dl Iosif Vulcan nu a pășit astăzi pentru prima dată în acésta incinsă culturală. Încă dela 1879 dsa este colegul nostru, ca membru corespondent. Așá că nu se află nime, care să nu știe mai bine decât mine și care s'unt titlurile în puterea căroa membrul corespondent din 1879 a devenit la 1891 membru activ al Academiei Române.

Așá dar eu cu gândul, că decă cunoscut cum ești, dle Vulcan și aprețuit de fiecare dintre vechii membri ai Academiei, ai ținut totuș, ca cel mai neînsemnat și mai puțin inzeștrat, adevă eu să nesc acum douetrei zile misiunea d'a-ți ești intru împinire și a te salută de bună venire ca membru activ, acésta ai făcut-o amintindu-ți, că după Eliad s'unt unul din cei mai vechi apologiști ai lui Dimitrie Cichindeal, care face obiectul frumósei și bogatei de informațiuni cuvântări ce ne-ai adus, și că me mândresc a fi dintre cei numeroși, foarte numeroși cari te stimă și te iubesc!

Numai aceste s'unt óre de ajuns titluri, ca eu să nu me sfiesc a-ți implini dorința și să me incumet a me urcă inaintea dtale, care ai piciorul ager și ochiul sigur, pe suisul de colț de cremene al minții și să te urmez fără să te perd din vederea mea obosită, prin luminișurile sufletești și intelectuale, pe unde știi să umbli?

Apoi vorbind mai pe larg despre Cichindeal, face portretul literar al recipiendarului, pe care îl felicită mai cu sémă pentru limba bună românească ce a respândit prin «Familia» ca vrednic invetăcel al lui Barițiu și al Mureșenilor și continuă:

«Dta ai în mână drapelul salvator al unității limbei române. «Familia» a urmărit cu o energie și înțelepciune toți pașii limbei literare din Principate și a căutat să înlătoreze din cartea ardeleană și bănațenă tot ce putea deosebí limba de acolo de cea din România.

«Nu, nu se póte face în starea de față politică a națiunii române, un serviciu mai mare, mai vrednic decât cel ce i se aduce conlucrând la menținerea și deșevérșirea tot mai multă a unității de limbă.

«Academia Română, mai presus de toate celelalte necontestate merite ale dtale, onorabile coleg, aprețiând acest mare serviciu ce ai adus și aduci națiunii române, te-a ales să te bucuri de toate onorurile ce póte acordá luptătorilor pentru limba și cultura națională.

Frumósa limbă a cuvântării dtale a probat odată mai mult, că bine a făcut Academia. Dta đici de Cichindeal, că avea o limbă néosă, curățită bine de slavisme și ferită tot atât de bine de latinism inutil; acea

limbă a neuitatului paroc dela Becicherecul-mic eră plină de farmec. Laudele dtale despre limba lui Cichindeal le aplicăm noi limbii dtale sub farmecul cuvântării de adineori.

Și eu pot termină ca dta, «toți stăm emoționați și cu lacrimi în ochi» ascultându-ți duiósa povestire despre marele martir apostol național, — dar nu voi dice ca și dta «cortina acium să cadă» și voi strigă: Sus cortina! Căci de astăzi înainte pe mulți ani și tot cu mai mult spor națiunea vré să-i dai priveslăstea activității dtale, muncind fără preget, și și nópte, pentru ea, pentru naționalism!

Ședința s'a încheiat în mijlocul aplauselor generale...

Sesiunea gen. a Academiei Române.

— În 1892. —

V.

Ședința XX, la 25 martie (6 aprilie.) Se cetește raportul comisiunii speciale asupra manuscriselor prezentate la concursul premiului Eliade-Radulescu despre subiectul: «Nașcerea și înmormântarea la Români. Dătime și credințe.» Comisiunea propune să se acorde premiul manuscriptului, cu devisa «Légănul e imnul fericirii rare, la coșciugul jâinic plângem cu 'ntristare. I. S. Suci.»

Se pune la vot propunerea comisiunii și se primește cu 14 voturi pentru, fiind patru contra din 18 votanți.

Di președinte deschide plicul cu numele autorului operei premiate și se constată, că autorul este dl Simeon Fl. Marian, profesor în Sucéva, membru al Academiei.

Di A. Papadopol-Calimachi observă, că la 15 aprilie anul trecut Academia a luat decisiunea, că membrii activi ai ei nu vor pute prezentă nici o operă a lor pentru premiare. În urma acestei decisiuni dlui Marian nu i se pôte acordă premiul care s'a votat pentru scrierea sa.

Di V. Maniu dice, că Academia s'ar contradice dacă ar da premiul neținând seamă de decisiunea regulamentară pe care ea însași a luat-o în anul trecut. Ori ce laudă se pôte face scrierii dlui Marian, premiul nu i se pôte da, căci Academia s'ar dedice, ceea ce cu drept cuvânt ar face o tristă impresiune în public.

Di Gr. G. Tocilescu se unește cu părerile exprimate și dice că se pôte recunoște în modul cel mai strălucit valoarea scrierii dlui Marian; scrierea se pôte tipări de Academie, premiul înse nu i se pôte da, pentru că Academia ar fi judecată reu și s'ar pute dice, că a înlaturat propriile ei decisiuni pentru a favorisă pe un membru.

Di general Fălcoian stabilește marea deosebire între concursurile la cari se presintă cărți tipărite cu numele autorului deschis și între lucrările cari se presintă în manuscris asupra unor subiecte ficsate de Academie, cu numele autorilor închis și neșciut de nimenea. Decisiunea din anul trecut a fost luată pentru înteaia categorie a acestor concursuri. Nu a putut fi intențiunea Academiei, ca să opréscă membrilor de a luă parte la concursurile în cari numele autorilor este necunoscut și prin urmare nu pôte influență asupra hotărârilor cari s'ar luă asupra lor. Dsa crede, că nu se pôte refusă dlui Marian premiul care s'a acordat prin vot scrierii sale

înainte de a se șci, că dsa este autorul. Dacă înse Academia voește a întinde restricțiunea chiar și asupra concursurilor anonime, se va pute da un vot care să spură acesta, dar dsa va fi în contra unei asemenea măsuri.

Di Quintescu dice, că dispozițiunea luată în anul trecut a fost cel puțin neoportună, în starea actuală a mișcării noastre literare și științifice. Acea măsură s'a luat înse spre a se înlătură bănuelile că membrii Academiei își acordă unii altora premii prin favóre colegială. Bănuiala de părtinire nu mai pôte fi înse când numele este închis, de aceea dsa este convins că acesta a fost înțelesul votului din anul trecut. Propune deci să se deie dlui Marian premiul votat și să se șcie și pentru viitor, că dispozițiunea luată nu se întinde asupra concursurilor de acesta natură.

Di G. Sion se pronunță asemenea pentru părerea susținută de dnii Fălcoian și Quintescu.

Di A. Papadopol-Calimach amintește, că hotărârea din anul trecut a fost motivată de susceptibilitatea, că Academia ar fi bănuită de părtinire pentru membrii ei la acordarea premiilor; de aceea, spre a se înlătură puțința acestei bănueli, s'a hotărît ca membrii să nu vină la concursul nici unui premiu și sub nici o formă. Membrii Academiei pot face lucruri pe cari Academia le pôte tipări și remuneră, dar nu le pot reprezentă la nici un concurs de premiu. Hotărârea luată este o oprire absolută și ea nu suferă interpretări ca aceea pe care unii voesc a o da.

Di Gr. Stefanescu dice că discuțiunea este inutilă, căci votul din anul trecut nu pôte fi înțeles într'alt fel decât ca o privire absolută de premiare a membrilor, când decisiunea dice, că membrii nu vor prezentă *nici* o operă pentru premiare, nu mai încapă nici un fel de îndoielă despre înțelesul ei. Premiul despre care se discută, nu se pôte acordă colegului nostru Marian, ci trebuie să fie trecut la economii.

Di V. A. Urechia a votat contra propunerii de an, pentru că a fost convins, că nu este bine a se esclude dela lucrări tocmai aceia cari ar fi în stare să le facă. Dacă se opréscă membrilor Academiei de a se prezentă chiar și la concursurile premiilor cu lucrări anonime, atunci multora li se face cu neputință publicarea lucrărilor lor. Dsa este de pă. să se deie dlui Marian premiul votat și să se esplice în acest sens hotărârea cîn anul trecut.

Di P. S. Aurelian observă, că secretul anonimelor nu se pôte păstră. Dsa este contra sistemului de interpretare care se propune a se face decisiunii din anul trecut și dice, că acesta nu ar fi de demnitatea Academiei. Dacă se crede, că decisiunea luată anul trecut este rea, atunci să se desființeze prin procedură regulată, iar nu să se înlătore prin interpretări.

Di Roman dice, că nu are să discute astă-dată, dacă premiul propus de comisiune să se dea séu nu dlui membru Marian, ci se mărginește numai a relevă impregiurarea care a îndemnat Academia a luă concludusul prin care se esclud dela concurs membrii Academiei. Eră animositățile escate în anul trecut, care au fost înse intențiunea Academiei? A fost negreșit dorința d'a se ferf de imputările de a fi membrii partium studiosi din considerațiuni de colegialitate. Concludusul s'a luat în pripă, fără a fi bine precizat; pentru că ar fi — după părerea sa — un inconvenient a se eschide în mod absolut dela concurs chiar cei mai chemați în prima linie. Intrând la concurs lucrări de ale membrilor scrise cu mână străină și cu devise cuprinzând numele sub sigil al autorului, adeca necunoscându-se mai dina-

inte numele autorului, crede că nu e bine a se esclude și în acest cas, membrii Academiei. Mai e o impregiurare, prin care conculul de eschidere se pôte elude prin faptul ce se pôte întâmplă, ca un membru academic să presinte o lucrare scrisă cu mână străină și chiar sub nume străin, după înțelegerea avută între autorul și cel ce i-a împrumutat scrisoarea și numele. Academia gășind lucrarea meritosă, o premiéză și liberéză premiul celui cu devisa. Iacă membrul acad. premiat fără a se șci acésta. Prin urmare, crede că ar fi bine a se precisá mai bine conculul de eschidere absolută.

Dl V. A. Urechia declară, că dela nimeni absolut din membrii Academiei până astăzi nu a audít, că cineva avea măcar bănuicla, că manuscrisul premiat erá șciut, că este de un membru din Academie. Dl Urechia este convins și de aceea, că nimeni dintre membrii comisiunii n'a avut asemenea șciință.

Dl N. Ionescu dice, că decisiunea trecută nu are nevoie de interpretare și acésta nu ar fi de demnitatea Academiei. Considerațiunea care a făcut să se voteze propunerea din anul trecut a fost că s'a presumat că membrii Academiei sânt mai pe sus și afără de concurs, ca să se lase cu atât mai multă libertate străinilor, iar membrii Academiei să-și reserve dreptul de judecători înalți și imparțiali. Lucrarea colegului Marian să se încurageze cât mai mult se va puté, dar să nu i se dea premiul. Academia trebuie să fie consecventă în toate lucrările ei și mai ales în esecutarea unor hotăriri atât de delicate, cum sânt cele privitoare la premii. Numai acésta îi pôte da înălțarea demnității, îi pôte crește și întări autoritatea. Dispozițiunea votată în anul trecut nu se potrivește la Art. 61 din Regulament, ci trebuie pusă într'altă parte; totuș este bine că ea s'a votat spre a se arătă publicului, că membrii sânt desinteresați. Dsa propune să se ia cele mai bune decisiuni pentru scrierea dlui Marian, dar premiul să se capitalizeze.

Discuțiunea se inchide.

Dl președinte dá cetire următoarelor doué propuneri prezentate:

«Propunere. Subsemnatul, în urma discuțiunii urmate și în vederea propunerii regulamentului votat în sesiunea de an, prin care membrii Academiei se esclud dela premiile ei, — sânt de părerea, că recunoscând meritele lucrării colegului nostru dl Marian, nu i se pôte da premiul pentru care s'a prezentat. Gr. S. Stefanescu.»

«Sântem de opiniunea, că cazul dlui Marian nu cade în prevederile regulamentului și este drept a i se acordá premiul. St. Fălcoian, N. Quintescu, V. A. Urechia, B. P. Hașdău, A. Roman.»

Se decide a se pune la vot propunerile într'o ședință ulterioară.

*

Ședința XXI, la 26 martie (7 aprilie.) Se comunică scrisoarea dlui general-adjutant Barozzi, șeful casei militare a M. Sale regelui, care anunță că Maj. Sa regele va binevoi a asistá la ședința Academiei de vineri 27 curent.

Se procede la alegerea comisiunii, care conform art. 63 din Regulament va trebui să revizuiască discursul de recepțiune al dlui Iosif Vulcan și respunsul dlui V. A. Urechia. Sânt aleși dnii B. P. Hașdău, A. Roman și A. Papadopol-Calimach.

*

Ședința publică, XXII, la 27 martie (8 aprilie.) Sub presiudiul regelui. Dl B. P. Hașdău cetește memoriul seu despre: Geneologia popórelor balcanice.

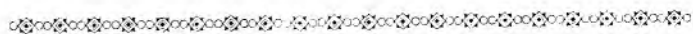
După bal.

— La ilustrațiunea din nr. acesta. —

Cine ar puté să descrie impresiunile unei copile care întea-óră se duce la bal? Varietatea de simțeminte acuș vesele acuș triste? Căci deodată cu bucuria mare vine și frica. Multe eșecuri sânt în perspectivă deodată cu plăcerile ce se ofer.

Dar după bal totul s'a schimbat. Temerile au dispărut, căci petrecerea a fost minunată. Ea a jucat mult și ș-a petrecut bine.

După bal, e mult mai bine! Atunci e adevărata desfătare.

B o n b ó n e.

O bătrână cochetă, căreia vremea i-a lăsat multă grație și puțină frumuseță, privindu-se mai deunădi în oglindă, scóse un suspin de regret.

— Ce ai? o întrebă bărbatul ei.

— O dragă, cât s'au schimbat oglinzile!

*

În provincie.

Pe pórta unui cimitir din provincie se pôte ceti următórea inscripție.

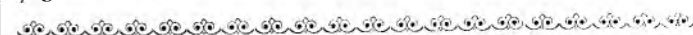
«Ací se înmormântéză numai morții, ce trăesc în acéstă comună.»

*

Micul G... căruia i se bănuia cu drept cuvânt de a fi prea limbut, a făcut mai dillele trecute remășag că va fi mut doué ore, una după alta.

De abia trecură cincideci și cinci de minute și micul G... strigă de odată plin de bucurie:

— Bravo! am câștigat aprópe pe jumătate remășagul!

LITERATURĂ ȘI ARTE.

Știri literare și artistice. Dl Ion Ghica, președintele Academiei Române, care se află colnav la București, va publicá în curând un volum nou din corespondența sa cu regretatul V. Alecsandri. — Dl Barbu Stefanescu dela Vrancea, cunoscutul autor de novele, va ține la Slatina, în secțiunea Olt a Ligii, o conferență despre »logica în cântecele populare.»

Basmele dlui D. Stăncescu. Unul din colaboratorii nostri dela București, dl Dumitru Stăncescu, care ș-a făcut un nume bine cunoscut pe terenul prosci populare, va publicá în curând un volum de «Basme» culese din gura poporului, cu o prefață de dl G. Ionescu-Gion. Credem că publicul cetitor va întimpiná cu căldură acésta publicațiune de valóre. Subscrierile se fac cu 4 lei, legat cu poleială bogată 6 lei. Volumul în 80 va avé 300 de pagine, pe hârtie bună, cu copertă ilustrată de Jiquid. Abonamente primim și noi.

Žubileul Convorbirilor Literare. În anul acesta împlinindu-se 25 de ani dela înființarea revistei «Convorbiri Literare», redacțiunea acesteia va publicá un număr festiv, iar la Iași fondatorii revistei vor ține un banquet, colaboratorii vor da redactorului I. Negruzi un cadou frumos drept suvenir.

Columna lui Traian în București. Este o vechiă idee d'a se ridicá în capitala României Columna lui Traian. Acum aflăm din diarele bucureșcene, că guver-

nul a luat inițiativa ca ideea acésta să se realizeze cât mai curénd. Monumentul va costá vr'o 800,000 de lei, din care guvernul va subscrie 200,000, iar capitala București 100,000 lei. Restul se va aduná prin subscrieri particulare.

Carmen Sylva in italieneșce. Dl Ulrico Hoepli din Milano a tradus in limba italianá câteva poesii de ale reginei României. Volumul e de o eleganță rară și e însoțit — pe lângă portretul M. S. — și de un autograf al Carmen Sylvei, in conținutul următor: Ve rog să primiți mulțumirele mele pentru lucrarea dvóstre atât de conștiincioasă, in care ați biruit greutățile unei traduceri. Ați dovedit că sînteți un poet adevărat. «Carmen Sylva.»

Al doile volum din Creanga. In Iași a apărut al doile volum din scrierile lui Ioan Creangă, cuprînd «Amintiri din copilărie», anecdotele «Popa Duhu», «Cinci pâni», «Ioan Róta și Vodă Cuză», «Ioan Róta» și «Unirea», precum și mai multe poesii populare, cuvinte și rostiri.

TEATRU ȘI MUSICĂ.

Inteligența română din Borșa și giur invită la balul ce se va arangia in localitatea școlii române din loc la 19 aprilie a. c. st. n., precedat de concertul corului plugarilor din Borșa, in favorul căruia e destinat venitul curat. Niculae Bene, președinte; Mihaiu Bene, cassar; Eliseu Barbos, notar; Augustin Lemeny, Samuil Suran, Ioan Tarța, Ladislau Covaciu, membri in comitet. 1, «Cântec ostășesc», cor de I. Vorobchievici. 2, «Sentinela română», declamată de V. Mureșan. 3, «Cătră nori», cântată solo de Aurelia Barbos, acompaniată pe violină de E. Barbos, dirigent. 4, «Baba și moșnegul», cor de Musicescu, sextet. 5, «Poporul român», declamată de A. Barbos. 6, «Stîncuța», cor de Musicescu, sextet. 7, «Sergentul», declamată de I. Bochiș. 8, «Uite mamă», cor de G. Dima, cvartet.

Corul școlar din Reșinari cu ocasiunea serbării «hramului școlii» in 25 martie a. c. a arangiat in edificiul școlii o producțiune declamatorică-musicală cu următorul program: 1, «Troparul» și «Condacul» serbătorii, executat de corul școlar. 2, «Arătura», poesie, declamată de o elevă. 3, a) «Cântecul gintei latine», b) «Deșteptă-te Române», esec. de corul școlar. 4, Din «Povestea vorbei», de A. Pann, declamată de un elev. 5, a) «Cucu cucu», b) «Fiii României», executate de corul școlar. 6, «Glasul străbunilor», poesie, declamată de un elev. 7, «Hora unirii», esec. de corul școlar.

Premiu pentru un vals. Librăria de musicalii Oto Maass din Viena, VI. Mariahilferstrasse 91, a scris un premiu de 150 fl. pentru cea mai bună compoziție de vals. S'au prezentat 130 de manuscrite; juriul, consistînd din componiștii domnii I. E. Hummel, Ios. Stritzko și R. Dittelbach, au recunoscut unanim acest premiu valsului «Mit Schwung und Liebe», compus de Richard Grill, ca cea mai bună compoziție. Valsul tocmai a apărut pentru pian (prețul 1 fl.=2 mărci), pentru orchestră (prețul 1 fl. 80 cr.=3 mărci), pentru chitară (prețul 90 cr.=1 marcă 50 pfenici), in formă elegantă, in librăria sus amintită.

Noutăți musicale. «Ai plâns» e titlul unei drăgălașe romante, compusă de cunoscutul chităríst din București Ernest Alesandrescu. Cuvintele sînt de dna Matilda Cugler-Poni. — «La Pasteur» e titlul unei canțonete comice datorită talentatului artist Ilie Paraschiv din

Botoșani. Ambele piese musicale sînt gustate de public cu plăcere.

Un nou cor vocal. La Lugoș s'a înființat un nou cor vocal bisericesc, condus de un comitet in frunte cu dl advocat dr. D. Florescu, dirigent dl Ioan Vidu. Noul cor a cântat înteu in biserică in dumineca Floriilor.

Piesă musicală nouă. In curénd va apăre la București o drăgălașă romanta-elegie: «Mai am un singur dor», cuvintele de Eminescu, musica datorită tinerului compositor Gr. Teodosiu.

BISERICĂ ȘI ȘCOLĂ.

Șciri bisericești și școlare. Maj. Sa monarcul a dăruit din casetta sa privată 100 fl. comunității bisericești gr. c. din Șoimuș in archidieceasa Blaș. — *La Odessa* guvernul rusesc are de gând să înființeze o catedră de limba și literatura română, la universitatea de acolo. — *Dl Constantin Pop*, profesor la școla comercială din Galați, a fost promovat de universitatea din Cluș la gradul de doctor in științele filosofice.

Deputați sinodali. Pentru sinodul eparchiei aradane s'au ales, in locurile vacante, deputați dnii Avram Berlogia jude la tabla reg. din Timișóra, in cercul Belinț, și George Lazaru advocat la Vinga in acelaș cerc.

C E E N O U ?

Șciri personale. *Dl George Barițiu*, decanul presei române și distins membru al Academiei-Române, la 22/24 maiu va implini anul al 80-le al nașcerii sale; din incidentul acesta i se vor face ovațiuni bine meritate. — *Dl general I. Em. Florescu*, președintele «Societății pentru învățatura poporului român» in București a dăruit școlii normale a acelei Societăți cu ocasiunea adunării generale ținute in ziua de 22 martie a. c. o bibliotecă a domniei sale conținînd peste 600 volume de o mare valóre.

Academia Română ș-a incheiat sesiunea generală mercuri. In ședințele din urmă s'a decis ca premiul votat lucrării dlui S. Fl. Marian să nu i se dea, fiind că dsa este membru al Academiei și ca atare, in urmarea concludului din anul trecut, nu pôte prezentá nici o lucrare la concurs. Premiul Nasturel-Herescu s'a dat dlui dr. Istrati, pentru lucrarea sa despre chemie; iar celalalt premiu dlui Olanescu pentru traducerile sale din Horațiu. Premiul craiovean s'a dat dlui Răscan, profesor in Iași. Membru in secțiunea științifică s'a ales dr. Spiru Haret. La șfērșitul sesiunii dl secretar general D. A. Sturdza, in numele Academiei, a felicitat pe dl George Barițiu in ajunul aniversării sale de 80 ani, ceea ce a fost o scenă plină de duiosie. Raporturile speciale in nr. viitor.

Dl Iosif Vulcan la Ateneu. Dumineca trecută, s'era la 8^{1/2}, dl Iosif Vulcan a ținut la București in splendida sală a Ateneului Român o conferență literară despre «mișcările culturale române in Banat și părțile marginășe ale Ungariei in anii 1800—1820.» Sala a fost indeseuită de public, care a întimpinat cu cel mai mare entusiasm espunerile conferențiarului despre mișcările nóstre culturale din timpul acela.

Jubileul lui Cristofor Columb. Dl Angelo de Gubernatis a primit programul jubileului lui Columb și a scris dlui Urechiă următoarele: «Primesc la moment cele trei magnifice programe, cari contribuesc in un mod atât de splendid la gloria lui Columb. Nu puteați orga-

nisă în un mod mai demn concursul Academiei și al universității. Semnătura Augustului suveran al României în fruntea unuia din pergamente, ne-a cauzat cea mai mare plăcere și ceea ce amabila d-tale imaginațiune a aflat în vechile cronici române este foarte interesant.

Necrolog. *Gavril Mihályi de Apșa*, subijde r., a încetat din viață la 29 martie, în etate de 44 ani, la Saraseu, comitatul Maramureș. Reposatul a fost fiul decedatului septemvir Gavril Mihályi; il gelesc frații: colonelul Iuliu Mihályi, deputatul Petru Mihályi, episcopul Victor Mihályi și surorile văduve Elena și Maria.

OGLINDA LUMEI.

Prea multe fasole. Hartwell, un orașel în districtul Ohio, e pentru cetățenii din Cincinatti, un loc de refugiu pe timpul verei. La Hartwell nu se prea găsesc bucătărese și servitoare cum se întâmplă de obicei în apropierea orașelor mari și de aceea gospodăresele de acolo se hotărâra, pentru mai multă comoditate, să facă o «bucătăria cooperativă» care să gătească de mâncare pentru tot orașelul. Se înțelege dela sine că d-omna primăreasa fu numită presidenta bucătăriei cooperative. Atât ea înse cât și bărbatului ei îi place mult supa de fasole și friptura de berbec și așa se întâmplă că în fiecare zi aceste delicatose figurau pe lista de bucate. Mult timp orașelul Hartwell fu îndopat cu fasole și berbec până ce «membrii cooperativi» începură să se plictisescă cu aceste mâncări. Primăreasa înse nu voiă să știe de nimeni și gătia mereu supă de fasole și friptură de berbec. Din cauza acosta numărul abonaților la bucătărie scădu mereu până ce deunăzi primăreasa remase singură cu bărbatul ei. După cinci luni de existență, bucătăria cooperativă trebui să fie închisă. Poștii ei abonați au hotărât să ridice primarului un monument construit din piociore de berbec și în giurul monumentului vor semăna fasole.

In not prin Niagara. Proiectul turbat de a trece în not cascada Niagarei va fi pus în curând în execuție de un canadian care locuiește la Chicago. Iată în ce mod se gândesce el să ducă la bun sfârșit întreprinderea sa: El și-a fabricat un poloboc mare de cauciuc ai cărui părți au grosimea aprôpe de un metru. El va intră în poloboc printr'o deschidătură care va fi apoi lipită tot cu cauciuc. Înainte de a începe călătoria, el va lăsa să se cerceteze decât aerul din poloboc e suficient pentru timpul cât socoteșce el, că trebuie pentru trecerea Niagarei. Polobocul va fi aruncat apoi în apă. Călătoria acosta pe viață și pe mörte, canadianul și-o represintă astfel: Târât spre cascada cu o iuțelă amețitoare, polobocul va fi apucat de vârtej și după ce se va fi învîrtit de câteva sute de ori va fi aruncat în abis. Mai jos de cascada, il vor aștepta câteva bărci cari vor scöte polobocul din apă. E puțin probabil înse, că polobocul de cauciuc va pute resistă loviturii teribile a valurilor Niagarei. Se pöte prevedé că va fi rupt în bucăți de stâncile cascadei și canadianul va plăti cu viața nebunésca lui întreprindere.

SFATURI HIGIENICE.

Erupțiuni ale pielei. Ca să ve vindecați de micile erupțiuni ale pielei, care se produc mai ales la ado-

lescenți, cel mai bun léc e să ve spălați cu apă alcalină. Medicamentele complicate ce se dau în comerț sînt cele mai multe de nici un efect. 25 de grame de potasă într'un litru de apă, sînt suficiente. Să se bage de sémă înse ca să nu se atingă ochii cu acosta apă.

Guturaiul prea încăpăținat se vindecă decât bem, séra, în pat, un ciaiul astfel compus: O infusie de viorele foarte caldă, mult zahăr și o linguriță de apă de trandafiri de fiecare césca. În vremea bólei, mâncați cât se pöte mai multă cöpă.

Cura de struguri sistematică se face în chipul următor: În prima zi se mănăncă un chilogram de struguri; apoi treptat se măresce doza aplicându-se în 15 zile la patru chilograme pe zi. Se mănăncă o parte dimineța, înainte de mâncare, o parte între mese, și o parte înainte de culcare. Nu trebuie să se inghită cöja bobitelor.

Ghicitoare de șac.

De Ana Aurelia Beleş.

mi'	doru	le-	veci	le	Ah!	to	di
suf-	te,	doru	mi'	tu-mi	nicu	a	ne!
și	doru	chemu	Di	de	ca	și	ce
Te	iosu	siop-	mi'	nöp	in	mi-	ta
de	plängu	cu	ti-	și	lotu	re,	vindu
Do-	ne,	re	te!	Ah!	cu	nöp-	lu-
de	blan-	ge-	dulci	le	cu	pri-	și
An-	re	gia-	do	rasiu	cu	dulci	te

Se pöte deslegă după promenada calului. Terminul de deslegare e 15 maiu. Ca totdeauna și de asta dată se va sortii o carte între deslegători.

Deslegarea șaradei din nr. 5.

«Auzel.»

Deslegare bună primirăm dela d-omnele și domnișorele Hermina măr. Jian, Paulina Popescu, Amalia Crișan și Draginea Barbulescu.

Premiul l'a dobândit dna Paulina Popescu.

Călin্দarul săptămânei.

Țiua sępt.	Călin্দarul vechiu	Călin্দ. nou	Sörle res. ap.
	Dumin. Pascilor	Ev. dela Ioan c. 1.	
Duminică	5 (†) Sfințele Păsci.	17 (†) Păsci Rud.	5 8 6 52
Luni	6 (†) Par. Eutihie.	18 (†) Dionisiu.	5 6 6 53
Mărți	7 (†) Par. Georgie.	19 Hermop.	5 4 6 54
Mercuri	8 S. Ap. Irod. ag. Ruf.	20 Sulpitiu.	5 3 6 56
Joi	9 Eupsichie.	21 Anscim.	5 1 6 58
Vineri	10 S. Ter. și Pompeiu.	22 Lotar.	4 5 9 7 0
Sămbătă	11 Mart. Artenic.	23 George.	4 5 6 7 1

Proprietar, redactor răspundător și editor: IOSIF VULCAN.

CU TIPARIUL LUI IOSIF LANG ÎN ORADEA-MARE.